

RESOURCES AND ENVIRONMENT

Semester-III

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 45

Note : The Candidates are required to attempt two questions each from Sections A and B carrying 7½ marks each and the entire Section C consisting of 5 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION-A

1. Define Resource Geography. Describe nature and scope and Resource Geography. 7½
2. Explain Biotic and Abiotic resources with suitable examples. 7½
3. Discuss Man-Environment interrelations in detail. 7½
4. Define 'Pollution'. Describe various types of Pollution. 7½

SECTION-B

5. Describe distribution and production of Mineral oil in the world. 7½
6. Describe different Soil types of the World. 7½
7. Why the distribution of Population is un even in the world? Explain in detail. 7½
8. Describe Population-resource regions of the World. 7½

SECTION-C

9. Answers the following questions : 5×3=15
  - (i) What are Resources ?
  - (ii) Give three example of Renewable Resources.
  - (iii) Describe three Coal producing areas of U.S.A.
  - (iv) Name any three Fish Banks of the World.
  - (v) Define the term 'Literacy'.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਹਰੇਕ ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 7½ ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 5 ਸੱਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 3 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ-A

1. ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਭੁਗੋਲ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਭੁਗੋਲ ਦਾ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 7½
2. ਜੀਵ ਅਤੇ ਨਿਰਜੀਵ ਸੌਭਿਆਂ ਦਾ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 7½
3. ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 7½
4. 'ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ' ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 7½

ਭਾਗ-B

5. ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖਣਿਜ ਤੇਲ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਬਾਰੇ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 7½
6. ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 7½
7. ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਬਾਦੀ ਦੀ ਵੰਡ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 7½
8. ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅਬਾਦੀ-ਸਾਧਨ ਵਿੱਤਿਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 7½

ਭਾਗ-C

9. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਓ : 5×3=15
  - (i) ਸਾਧਨ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
  - (ii) ਨਾਵਿਉਣਯੋਗ ਜਾਂ ਅਮੁੱਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲਿਖੋ।
  - (iii) ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਦੇ ਕੋਲਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
  - (iv) ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੱਛੀ ਬੈਕਾ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
  - (v) 'ਸਾਖਰਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।